

ZPRÁVY A INFORMACE
ZE
SUKORAD

Ze současnosti i minulosti

Vydává Obecní úřad Sukorady

SPECIÁLNÍ ČÍSLO – 1. SVĚTOVÁ VÁLKA

Rok 2014 je rokem velkého a významného výročí. Letos uplyne již celých 100 let od vypuknutí prvního celosvětového válečného konfliktu, od války, kterou naši dědové a pradědové znali pod názvem Velká válka. Když v roce 1918 tato velká a ničivá válka skončila, svět se změnil. Staleté monarchie a dynastie se zhroutily, místo nich vznikaly nové státy mj. Československo a Polsko.

Nový stát a nadšení pro nový stát ale nemohlo překrýt utrpení a hrůzy, které lidé ve svých vzpomínkách stále viděli. Dnes po 100 letech stále vidíme a narážíme na monumenty, které lidé vystavěli, protože nemohli zapomenout, nemohli zapomenout na své bližní, kteří padli nebo zemřeli ve válce. Těmito monumenty myslím pomníky obětem první světové války. Tyto pomníky dnes stojí prakticky v každé obci, v každé vsi, po celé České republice. Kdybychom chtěli sečíst všechna jména ze všech pomníků, došli bychom k číslu okolo 150.000! Nezapomeňme na ně!

Poznáte je ?

100 LET

Situace v Evropě před rokem 1914 je charakterizována rovnováhou obou mocenských skupin, to je trojspolku : Německo, Rakousko, Itálie a trojdohody: Francie, Rusko, Anglie. Všechny tyto mocnosti byly uklidněné touto rovnováhou a prohlášenými, že nemají válečných úmyslů a že řešení rozporů proběhne beze zbraní a to cestou diplomatickou. Sporů bylo celá řada, zejména těch, které přecházely z pole náboženského na pole národnostní. Napětí však postupně dospělo do stavu, kdy bylo zřejmé, že válečný střed bude nevyhnutelný. Roznětkou se mohla stát i událost třeba jen lokálního charakteru.

Touto událostí se stal známý sarajevský atentát na následníka trůnu rakouského. Jaký požár tím bude rozpoután si tehdy nikdo nedovedl představit. Že to bude tragedie, která zasáhne nejprve celý kontinent a později téměř celý svět. Že to bude utrpení, které se protáhne na dlouhé čtyři roky. Že to bude utrpení, které se dotkne každé české vesnice. Takže i občané Sukorad si museli vypít svůj kalich hořkosti až do dna. Abychom si mohli přiblížit skutečnost co nejvíce, vezmeme si na pomoc zápisy, které obsahuje školní kronika obce. Zápisy pocházejí z pera tehdejšího řídicího učitele Jana Čapka. Jsou bohužel velice povrchní a neúplná.

„Hrozná zpráva stihla naši říši dne 28. června 1914. Jeho císařská Výsost, nejjasnější následník trůnu František Ferdinand d'Este a jeho choť Žofie z Hohenberga, zahynuli rukou vražednou v Sarajevě dne 28. června 1914.

Jakožto generální inspektor veškeré ozbrojené moci, zúčastnil se pan arcivévoda velkých manévrů v Bosně. Vrahové Gabrinovič, typograf z Tretině a Princip, žák 8. třídy gymnaziální – oba Srbové. V Sarajevě a v jiných místech v Bosně, vypukly bouře proti Srbům, takže bylo nutno vyhlásit stanné právo. I v Chorvatsku vypukly podobné nepokoje a ve sněmu došlo k bouřlivým výstupům.“

Následně byla 26. července 1914 vyhlášena mobilizace. Císař Franc Josef vydal k tomu známou proklamaci „Mým národům“. Hned na jejím začátku farizejsky prohlašuje: „Bylo Mým nejvšelijším přáním, abych léta, která s Boží milostí jsou Mi ještě dopřána, mohl zasvětit dílům míru a uchrániti Svoje národy před těžkými obětmi a břemeny války. V radě Prozřetelnosti bylo jinak rozhodnuto.“ Zkrátka a dobře, váleční dobrodruzi to měli jednoduché. Svedlo se to na pánaboha. A vojenští kaplani na obou stranách zákopů v pokrytectví poslušně pokračovali. Když opět otevřeme na příslušné straně sukoradskou kroniku, tak se dočteme že: „Dne 26. července 1914 v den sv. Anny v neděli, přijel v půl jedné oficiál c.k. okresního hejtmanství v Nové Pace p. Kohout a přivezl ve fiakru mobilizační listiny obecnímu starostovi p. Aloisi Baudyšovi č. 1 v Sukoradech. (Dne 26.7.1914 částečná mobilizace). Jakmile ráčil Jeho Veličenstvo oznámiti toto svým manifestem, hned řídící učitel Jan Čapek, uvázal se ve výkonu místnímu obecnímu úřadu k trvalé potřebné práci a pomoci. Rovněž byli hned zřízeni dva obecní poslové ku rychlému dopravování nutných vyhlášek a sice místní strážník obecní Josef Loudil pro Sukorady a pak Josef Šaroun s velocipedem pro Kanice a Kouty. Těž c.k. četnictvo dojíždělo sem na velocipedu nebo pěšky přicházelo skoro přes den“.

„Již dopoledne přijížděli někteří návštěvníci z Hořic na kolech a přinášeli poplašné zprávy. Což teprv, jak zastavil kočár před hospodou u obecního úřadu, jak hromová rána působila v mysli zděšeného obyvatelstva tato zvěst. To bylo pláče a naříkání, shonu a doptávání“. Mezi občany se šířil strach, jak to bude vypadat s potravinami. Byla skupována sůl a vybírány vklady. Obci byla uložena povinnost dodat vojsku zatím jenom obiloviny. Do okolí přišli vystěhovalci z Haliče a Italie.

„Již dne 27. července 1914 odebrali se k svému pluku patričnímu vojíni: František Doležal č. 43, ženatý hospodář, Josef Dušek č. 54, František Frydrych č. 45, ženatý hospodář, Jan Houžvička č. 52, svobodný dělník, Josef Horyna, ženatý mistr meliorační, Josef Kostka č. 35, svobodný hospodář, Václav Kostka č. 6, svobodný syn hospodářův, Jan Kňourek čp. 7, svobodný jednoroční dobrovolník, Jan Kudrnovský čp. 12, Josef Lodr č. 65, ženatý dělník, Václav Rychtera č. 3, ženatý hospodář 1. radní, Václav Rychtera č. 66, Josef Rychtera č. 33, Josef Šafka, ženatý hospodář č. 26 a jeho bratr František Šafka, svobodný, Václav Stuchlík č. 77, ženatý hospodář.

Z Koutů: Václav Eliáš č. 12, ženatý hospodář, František Marek, Josef Krejčí, svobodný syn hospodářův, Josef Doležal.“

„Všichni tito museli si ve 24 hodinách domácí své poměry uspořádati a potřebné zařídit. Smutné bylo loučení, tu s rodiči zestárlými, tu s manželkou a dětmi a přáteli. Mnohde zůstalo hospodářství pouze v rukou ženských – jinde v rukou staříckého výměnkáře. Byla to krušná doba. Ve žních vypomáhal rád jeden druhému, ochotně sám se každý nabízel k službám, potahem neb ruční prací i různé obtíže tu lid překonal s pracemi polními podzimními, se sklizní, s orbou, osetím zaviněným těž nepříznivým počasím, nedostatkem pracovních sil lidských i potahů. Tu dobře se osvědčila nařízená komise žňová v níž byli: Alois Baudyš starosta, Jan Šťovíček rolník, Václav Kňourek č. 7 rolník, Josef Malich z Kanic a Jan Čapek, řídící učitel.“

„Dne 17.9.1914 obecní starosta zaslal na okresní hejtmanství soupis zvířat za obec. Koní 18, hovězího dobytka 320, koz 25, prasat 200.“

V roce 1915 konán soupis obilí a mouky a vyhlášena válečná půjčka. V tomto roce byly zavedeny chlebové lístky, a chléb byl na příděl. Cukrovar v Bašnicích začal pracovat teprve 24. října. Vypomáhalo tam 30 Italů a 62 ruských zajatců. Obec musela pro armádu dodávat do Hořic seno, slámu, brambory, dobytek, obilí a máslo.

Ke dni 15. prosince 1915 povolání do armády následující občané Sukorad.

	nar.	narukoval	kam
Doležal Václav č. 2	1874	15.4.1915	74 pluk Srbsko
Rychtera Václav č.3	1883	27.7.1914	pionýr Rusko
Vávra Alois č.5	1872	?	?
Kostka Václav č.6	1882	27.7.1914	11 pluk Rusko
Kňourek Václav č. 7	1882	16.8.1915	práce
Kňourek Jan č. 7	1891	27.7.1914	dělostř. Rusko, zajat
Škarytka Bohumil č.9	1889	15.1.1915	11 pluk Rusko
Gabriel Josef č. 10	1896	15.5.1915	dělostř.
Loudil Josef č. 19	1889	27.7.1914	11 pluk Rusko – nezvěstný
Loudil Václav č. 19	1895	15.3.1915	11 pluk Rusko – zajat
Loudil Alois č. 19	1897	16.4.1915	74 pěš. Rusko
Deml Alois č. 20	1893	15.8.1914	74 pěš. Rusko-zajat
Deml Václav č. 20	1891	aktivní	18 pěš. Rusko
Bednář Josef š. 23	1886	16.8.1915	74 pěš. Rusko
Šourek Kamil č. 25	1893	?	?
Šafka Josef č. 26	1879	27.7.1914	11 pěš. Rusko
Šafka František č. 26	1889	27.7.1914	dělostř. Italie
Šafka Václav č. 26	1894	15.11.1914	dělostř. Rusko
Dušek Alois č. 27	1871	?	?
Matějovský Frant. č. 28	1888	15.11.1914	
Matějovský Václav č. 28	1896	15.4.1914	74 pluk Rusko
Rychtera Václav č. 29	1892	aktivní	74 pěš. Rusko
Dušek Josef č. 31	1889	15.8.1914	Rusko
Rychtera Josef č. 33	1891	4.3.1915	74 pěš. Rusko
Kostka Václav č. 35	1881	15.9.1914	Rusko
Kostka Josef č. 35	1886	27.7.1914	Rusko
Kostka Jan č. 35	1888	15.1.1915	11 pluk Rusko
Kostka Bohumil č. 35	1893	26.1.1915	11 pluk Rusko
Tomášek Rudolf č. 36	1872	?	?
Baudyš Václav č. 37	1876	15.4.1915	11 pěš Rusko
Matějovský Josef č. 38	1865	?	?
Stuchlík Josef č. 40	1874	15.8.1914	11 pluk Rusko
Eliáš Josef č. 41	1877	26.11.1915	?
Holý Václav č. 42	1884	1.2.1915	74 pěš. Rusko
Doležal Frant. č. 43	1878	27.7.1914	18 pěš. Rusko
Frydrych Josef č. 45	1889	?	?
Holubička Frant. č. 50	1895	15.11.1914	dělostř. Rusko
Vodička Frant. č. 51	1875	15.8.1914	11 pěš. Rusko
Houžvička Jan č. 52	1879	16.8.1915	74 pěš. Rusko
Houžvička Josef č. 52	1891	1.2.1915	74 pěš. Rusko
Kvasnička Frant. č. 53	1888	15.1.1915	74 Rusko
Dušek Frant. č. 54	1887	15.1.1915	11 pěš. Rusko zajat
Dušek Josef č. 54	1893	15.8.1914	Rusko nezvěst.
Rychtera Frant. č. 55	1897	16.10.1915	74 pěš. Rusko
Valenta Frant. č. 57	1894	16.8.1915	11 pěš. Rusko
Valenta Jaroslav č. 57	1895	15.11.1914	?
Fof Josef č. 60	1873	6.8.1914	pěš. pluk 14 Rusko zajat
Šubrt Frant. č. 61	1875	15.4.1915	11 pěš. Rusko
Kožíšek Josef č. 62	1875	15.4.1915	11 pěš. Rusko zajat
Kubišta Jan č. 64	1898	?	?

Lodr Josef č. 65	1880	27.7.1914	36 pluk Rusko
Rychtera Václav č. 66	1886	27.7.1914	Srbsko
Prokop Václav č. 72	1869	?	?
Bek Josef č. 73	1897	16.10.1915	?
Prokop Alois č. 74	1878	15.8.1914	?
Vích Bohumil č. 76	1892	21.6.1915	74 pěš. Rusko
Stuchlík Václav č. 77	1877	3.3.1915	Italie
Lodr Frant. č. 79	1892	aktivní	11 pěš. Rusko

Kouty

Černý Josef č. 1	1889	?	?
Krejčí Josef č. 2	1885	27.7.1914	Srbsko
Doležal Frant. č. 5	1885	1.2.1915	11 pěš. Rusko zajat
Doležal Václav č. 5	1894	15.11.1914	11 pěš. Rusko zajat
Doležal Alois č. 5	1888	16.1.1915	74 pěš. Rusko
Koudelka Josef č. 8	1875	7.9.1914	11 pěš. Rusko
Marek Frant. č. 9	1882	27.7.1914	18 pěš. Rusko
Eliáš Václav č. 12	1884	27.7.1914	Srbsko

Jména občanů povoláných do armády v dalších letech nebyla do kroniky bohužel řádně zaznamenána.

V roce 1917 byly žně velmi špatné. Pšenice vymrzla, během roku málo přelo, brambory se neurodily. V závěru roku se konala rekvizice obilí a sbírky pro záchranu nejubožejších dětí. Z milovického a lískovického kostela byly rekvírovány zvony.

V roce 1918 probíhaly v mnoha městech hladové demonstrace. Rozmohla se lichva, dražota a krádeže. Potraviny zejména mouka byly falšovány různými přísadami, jako je kůra ze stromů apod. Za peníze se nedalo nic koupit. Platilo se pouze jídlem. Rostla úmrtnost na tuberkulózu, hlavně u dětí.

Válka skončila a byly sčítány oběti. Do Sukorad se nevrátilo 14 občanů. Pro obec to byla tragedie, pro pozůstalé nezhojitelná bolest a život plný těžkostí. Nejinak tomu bylo v obcích okolních. Statistiky uvádějí, že do války bylo přímo zapojeno kolem 1 milionu našich občanů, více jak 300 tis. to zaplatilo životem.

Zrodila se Československá republika. Život vykročil vstříc nové budoucnosti. Lidé věřili, že tato válka byla poslední a že lidé již nebudou muset umírat za zájmy bohatých, mocných a bezohledných. Že společná práce bude přinášet užitek všem. Jak byly splněny tyto naděje ukázala další desetiletí.

LITERATURA

Romány světové :

Válečný kůň / Michael Morpurgo

Na západní frontě klid / Erich Maria Remarque

Oheň : deník bojového družstva / Henri Barbusse

Ptáci bez křídel / Louis de Bernieres

Sbohem armádo / Ernest Hemingway

Zákopy : [příběh vojáka z první světové války 1914-1918] / Jim Eldridge

Petr a Lucie / Romain Rolland

Romány české :

Anděl milosrdenství / Vladimír Körner

Poslední batalion / František Riedl

Veliké dny : román z války / Rudolf Medek

Ad hoc! : romaneta, povídky a črty z dob světové války / K.M. Čapek-Chod

Pole orná a válečná. román / Vladislav Vančura

Děda a dělo / Ota Filip

Evropa v zákopech / Miloš V. Kratochvíl

Legionářské besedy /
Praha : Za svobodu, 1927.

Ostrov v bouři : román z války / Rudolf Medek

Osudy dobrého vojáka Švejka za světové války / Jaroslav Hašek

Rozchod! / Karel Konrád.

Zapomenutá fronta : vojákův deník a úvahy jeho syna / Jan F. Tříška

Anabase : román z války / Rudolf Medek

Válka očima historiků :

Češi, České země a Velká válka. 1914-1918. / Ivan Šedivý

Češi v 1. světové válce / Libor Nedorost

1914/1918 : léta zkázy a naděje / Miroslav Honzík, Hana Honzíková

Habsburkové & velká válka (1914-1918) / Petr Prokš

Legionáři s lipovou ratolestí / Eduard Stehlík, Karel Černý, Radim Chrást

Památné bitvy našich dějin / Miloš Kratochvíl

První světová válka / Philip Warner

..... na Karpatské frontě

.... slavnostní nástup Rakousko-Uherské armády ve čtvrtém roce války